

ՆԿԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԶԳՏՈՒՄՆԵՐԸ

Բ.

Արտայայտապաշտները կը փնտռեն իրենց նիւթերը արուեստի բացառիկ երեւոյթներուն մէջ: Նիւթին քնտրութիւնը խառնուածքի յայտնութիւն մըն է արդէն: Նիւթերը շէն միանար ընկերային կարգաւորուած ոչ մէկ գաղափարի: Մեռած է իրենց մէջ տեղական ամէն աւանդութիւն: Հեռու են արուեստի ազգայնականութենէն ու կը ներշնչուին Եւրոպայէն անդին՝ արեւելեան քաղաքակրթութենէն եւ վայրենիներու արուեստէն, տալով ցեղերու եւ դպրոցներու տարօրինակ խաչածեւումներ, որոնք այս արուեստի հնգնկանի ձգտումով հաւաքած են րնկերային համանման կաղմաւորումներ, առանց երբեք լուրջ յարաբերութիւններ նախապէս ունենալու:

Գրեթէ բոլոր արտայայտապաշտները կու գան գիտական ու գրական ուսումներէ: Արուեստի հաստատումը իրենց մէջ կը սկսի 30 տարեկանին: Հասակ՝ որ ըստ երեւոյթին պէտք չէ այլեւս որոնի ալլ տալ, պէտք չէ ծրարի յայտապրելի՝ ալլ ներկայացնի զանոնք իրագործուած:

Արտայայտապաշտութիւնը խառնական արուեստի աւանդութեան հանդէպ է այն ինչ որ է հերետիկոսութիւնը ճշմարիտ կրօնքին հանդէպ: Ան կը պարունակէ ճշմարտութեան տարբեր բայց չափադանցեալ եւ քմահաճ: Կը կտրէ ժամանակին եւ միջոցին պարունակած կաս'րը, հեռաւոր երկիրներու եւ ժամանակի արուեստագէտներուն հետ՝ զգացումի մերձութեան կամուրջ մը ձգելու համար, առանց

անդրադառնալու սակայն թէ իրեն կը պակսի կարելիութիւնը պատահականէն տիեզերականին բարձրանալու. մեղանշելով՝ հաւատալուն մէջ թէ արուեստագէտին աշխարհը կրնայ բաւել արուեստի աշխարհին: Անշուշտ ազնուական է արուեստը հոգիի արտայայտութեան բարձրացնելու առաջարկը այս արուեստագէտներուն, եթէ հոգին զգալարանի գունդին մէջ քաշուած չլլար, ու իրենց վարդապետութեան հետեւող մեծագոյն խմբակը չափազանցութեան ալյանդակութիւնը չպատրաստէր:

Արտայայտապաշտութիւնը հիւսիսային հոգիներու արուեստն է ու հակադրութիւնը տպաւորապաշտութեան: Առաջինը համադրական է, երկրորդը՝ վերլուծական: Առաջինը գաղափարական է, երկրորդը՝ իրական: Առաջինը կը մերժէ բոլոր աւանդութիւնները, երկրորդը կը գումարէ աւանդութեան երկար անցքերը: Առաջինը կ'որոնէ բացարձակը, երկրորդը կը մնայ յարաբերութեան մէջ: Առաջինը կը վերադառնայ զարգարանկարային սեռին, քմահաճօրէն կոտորելով ձեւակերպը ու վերաթեքընելով հին աշխարհի ու վայրենիներուն արուեստները, երկրորդը անտարբեր է այս բոլորին:

ԿՈՒԿԵՆ

Արտայայտապաշտութեան հիմնադիրն է Կոկէն: Սորվեցաւ Փարիզ Փիսարրոյի, Տրեյայի եւ Սեյանի շրջանակին մէջ: Նախ փորձեց Սեյանի պէս գոյններու արտայայտութիւն մը լոկ. յետոյ մեկնեցաւ վայրենիներու կողմէնէրը նախ

նական զգայութիւններ որոնելու համար:

Կոկէնի գրեթէ ամբողջ կեանքը ընկերական պայմանադրականութեան ու ժամանակակից զեղազտական վարդապետութիւններուն զէմ արհամարհանք մը եղաւ. որուն ուժը զոհողութեան սահմաններն անցաւ, զգիւնով զինքը կնոջ ու զաւակներուն մօտ պարելու հաճոյքէն, զէպի վայրենիներու հեռաւոր կղզիները ինքնաբարձրման դառն տառապանքին մէջ արուեստի երազ մը իրականացնելու ետսէր հրաժուանելով: Հաւատքի ու կամքի տոկոսնութիւնը վայրկեան միակ չլիքն զինքը թշուառութեան ու հիւանդութեան քաղաքացիական սպառնալիքներու դիմադրումն է մի: Միայն ցասումը, զինքը հասկնալ յուզողներուն հանդէպ ունեցած ցասումն էր որ սեղմեց մշտաբարձր հոգին կամոտ հեղինակի մը թունաւոր ժողութեան մէջ: որ անկէ վերջ մնաց իր կեանքէն անբաժան:

Կեանքի նոր երեւոյթները զոր կը յայտնեն Կոկէնի կտանները, սովորական ու աւանդական արուեստի ձեւերուն վարժուած հասարակութեան հոգիին ննջող խաղաղութիւնը սկսան ցնցել: Յայտնուած նկարչական նոր աշխարհայեացքի մը լոյսը, հակառակ հանրութեան դեռ յամառող կեցուածքին՝ յառաջացաւ, ինքզինքը պարտադրեց ու տիրապետեց: Բայց ո՞րքան տառապանքներու գնով, ի՞նչպիսի երկար ու փոքր ճամբաներէ ստիպուեցաւ յոգնաբեկ քայլել ընդհանուր հասկացողութեան հասնելէ առաջ:

Երբեմն կեանքի անգութ հարուածն այ որ ինքն իր մէջ կործանում մըն է դժբախտութիւններու երեւումով, անբաժնել տ է արուեստի հոգիին: Դժբախտութիւնները յաճախ մերձակաբերով միտքն ու սիրտը, կը նրբացնեն ու միշտ աւելի յանդուլն կը դարձնեն մտային եւ զգացողական յատկութիւններն արուեստագէտին:

Կոկէն, նախնականութեան ու նախնական պարզութեան սիրահար մը, նկարեց տափակ ղոյններով ու զարդանկարային ձգտումով, խորքին մէջ փարդիցի մը նրբութիւնը պահե-

լով: Ծնաւ ազնուական ու տառապեցաւ մինչեւ մեծութիւն:

Ֆիլն Կոկ

Եղաւ Էրտիկ տետութիւններու ուսումնասիրութեանց արդիւնքն ու աւանց զոհը: Կախարհամութեան անսահմանին ու մարդկայնութեան յարաբերականին ուսումնասիրութիւնը պատրաստեց տարօրինակապէս զերազդիւր աշխատէր հոգի մը, որ հոգին լուսադուրկ խաւերուն մէջ աշխատող մարդկութեան կենդանի զոհերուն Աւետարանի ճարդգիւն եղաւ: Որուն ընդմէջէն զգաց թէ վարդապետն է այն ամենամեծ արուեստագէտին՝ որ փոխանակ կտաւի կամ քարի վրայ աշխատելու, կ'աշխատէր մարդկային կենդանի մարմնին վրայ, կը շինէր հոգեղէն արձաններ, կը շինէր անմահներ մարդերու ձեւափոխումով: Հոգեկան համոզման այս ուժեղ տպաւորութեան տակ Ֆիլն Կոկ 33 տարեկանին անդիմադրելի պահանջ մը զգաց նկարելու, եւ մտաւ Անվերսի ակադեմիին:

Ֆան Կոկ, իր գեղապիտանն նոր եւ ինքնատիպ աշխարհայեացքին տակ հետզհետէ աւելի բացաբաժնիկ տիրապետելու հրաբխային ուժով, նկարեց յարաճուն զերազդութեամբ մինչեւ այն ողորդական մղումը՝ որով երկու անգամ զինեց իր ձեռքը, կտրելով նախ ականջը ու յետոյ դադրեցնելով կեանքը: Եթէ այս եղբրական ինքնաշարժարանքը կը ստանալ տնբացատրելի խնթութեան մը երեւումը, կը ծնի սակայն ինքն իր վրայ հակած այն հոգեւորնութենէ՝ որ պատրաստ էր ամէն սահման անցնելու այնքան աւելի ուժով՝ որքան աւելի տոկոսնութեամբ ճշդուած էր կուճի վանդակին մէջ եռացող կեանք մը, կենսունակ, բաց ու անկեղծ արտաքինի մը տակ ծածկուած:

Ֆան Կոկ չունի հոգեկան ոչ մէկ մերձաւորութիւն Կոկէնի հետ, որքան որ շատեր քանան փաստել զայն: Նկարագիւր որոնող զծապաշտ մըն է. կը նկարէ գծիկներով ու միշտ անջատ ղոյններով առանց քաղաղրելու. ու այս ձեւով կը մօտենայ նոր-տպաւորապաշտներուն: Իր վաղրանկարները կորով ունին ու զարդանկարաւոր ուղղութիւն: Կը զգայ իրերու հոգին ու հոն կը մղէ իր համակրութիւնը: Իր նամակները

հարուստ են նկարչական գիտողութիւններով որոնք կը յայտնաբերեն ինքնատիպ զգայնութիւն մը:

Այս երկու ծայրայեղ նկարադիւնները (Կոկէն եւ Ֆան Կոկ), մէկը ծովուն լուսաւոր աղանակաւութեամբ ու միւսը կրակի մը լափող տաբուրեակով՝ Ֆրանսայի մէջ պատրաստեցին ամբողջ աշխարհի համար գեղագիտական նոր աշխարհահայեացք մը՝ անտեղիտայի կորովով ուրիշ ուժեղ ինքնատիպի մը, որ ունէր ամէն բանէ առաջ դուրդուրանք աշխատանքին, ծանր ու հաստատ կայունութեամբ դիմադրի մը հողին սեւեռած՝ Սեդան անուինի տակ: Այս երեքը, խոր եւ պերճախօս՝ այն դիմ ձայնն են որ կը բարձրանայ ժամանակակից նկարչին ներքին խմբերդէն:

ՄՈՒՆՇ

Ուժգնօրէն տպաւորուող հոգի մը եղաւ Մունշ, իր ստացած չափազանց կրօնապաշտ կրթութեան հետեւեալով:

Նախ կ'ուսանի ճարտարապետութիւն, յետոյ շուտով կը լքէ դասն Բրիսթիանիայի Գեղարուեստի վարժարանը մտնելու համար: Հոն կը սորիի Ֆրանսական տպաւորապաշտութիւնը յայտնի կապուելի անոր: Մինչեւ 25 տարեկանին կը նկարէ հոգեբանական եւ արտայայտապաշտական ուղղութիւնով: Կառավարութեան կողմէն կը զրկուի Փարիզ իր առուեստը կատարելագործելու համար ու հոն կը կայտնի վերջնականապէս արտայայտապաշտութեան: Հայրենիք վերադարձին, Բրիսթիանիայի համալսարանին մեծ սրահին համար կը նկարէ երկու յուրադրութիւն՝ «Պատմութիւնը» եւ «Բնութեան որոնումները»: Մունշ եղաւ նաեւ միմտող պատկերադարձող ու գրող:

Մանկական կեանքը մեծ կարեւորութիւն ունի արուեստագէտին նկարադրին կազմութեան մէջ: Մունշ ունեցաւ մանկութիւն մը առանց մանկական բանաստեղծութեան, ստապակած ու դաժան եւ ուր բնութիւնը զետեղած էր սուր ու վաղաճաւ զգայնութիւն մը, աւելի եւս զաւանջներով կեանքին զուարթ կողմը միայն տեսնելու սահմանուած իր տարիքը: Այն հասակին՝ երբ կ'ունենայ առաջին չփութ:

Կեանքին հետ, մտածկոտ ու մեյամաղձոտ երեւոյթի մը տակ ծծմբային գեղնութիւն մը կը համակէ ամբողջ հոգին: Բարոյականի ու կենցաղի այս վերիվայրումները կ'իյնան ու կը ծլին արուեստագէտին զգացողական դաշտին մէջ, ու վառ երեւակայութեան հետ հետզհետէ սնող ու զարգացող ֆիզիքականով կը պատրաստեն արտայայտապաշտութեան Խալէնը:

ՀՈՏԷԻՐ

Էնկրի դպրոցին պատկանող Մէնի աշակերտ է գուլիցերիական ծագումով: Սկսաւ գերմանացի Բայրիսքներու օրինակով ու նմանեցաւ Տէմսէլի՝ դժպիտութեան մէջ: Յետոյ Նւրիբուրգաւ ալլաբանական սեռին, որով ներկայացուց վերացական մարդը տեղի ու ժամանակի պարագաներով: Ծարճականներն ու տպաւորապաշտները հակադրելու համար Հոտլէր որոնեց իտալական շարագրութեան գեղեցիկ կարգաւորման ու կլոյթի օրէնքները: Հոտլէրի դժագրութիւնը ընդհանրապէս մարդկային ֆիզիքական ուժի գեղեցիկութեան պաշտամունք մըն է: Իր զարդանկարային հոյակապ կտաւները, վառ գոյներով, կը անանին ցեղային դիցադներգական ու պատմական նիւթերով ու նկարադիր ցայտեցնող առնական կորովով:

Վայրանկարի մէջ Հոտլէր տպաւորապաշտ է: Կը սիրէ իր երկրին վեհաշուք լեռներուն խաղաղութիւնը: Իր հոգին կը թրթռայ այդ բարձունքներուն համաստուածային վայրկեանի հաղորդութեամբ:

Հոտլէրի երկրորդ շրջանին արուեստը, որ համաշխարհային համբաւ մը պատրաստեց իրեն, եւսլաւ տարիներու բեղուն ու ցուստանջ լուծեան ծոցը հասունցած՝ յանկարծական եւ անսպասելի ծաղկում մը ունեցաւ, նման աչք տարօրինակ եւ հրաշալի արեւադարձ ծաղկին՝ որ երկարատեւ ամուսինէ վերջ կը ծաղկի յանկարծ, իր եռուն գեղեցիկութեան մէջ կերպարանափոխելով ամբողջ առնակը:

Արտայայտապաշտ երկրորդ սերունդը՝ որ այս օրուան հասուն սերունդն է, կը կազմուի 1880ի շուրջ, իւրեք մը արուեստագէտներով՝ որոնց գլուխն է Հանրի Մաքսի:

ՄԱՔԻՍ

Աշակերտեց խորհրդապաշտ ու զաղափարապաշտ Կիւսթավ Մորոյի: Բայց չուտով ձգելով իր վարպետին ուղղութիւնը, միացաւ նոր-տպաւորապաշտներուն: Կոկէնի միջոցաւ ճանշացաւ սեւերու արուեստին կերպրեկալը (plastique) բայց չկապուեցաւ: Որոնեց գունեակն զուտ արժէքներ: Իր կտանները, հետո՛ւ՝ ճարտարապետական կառուցումէ, ծորուն ու խուսափուկ ձեւակերպերու մէջ գոյնի անջատ մասեր են, առանց ձեւակերպի (forme) խնամքին: Ասոր համար ինք եւ իրեն հետեւորդները անուանուեցան ֆով, էմֆոէլքա՛մ եւ կամ էմվլէքէպլը:

Մաքիսի արուեստը դիւրեմաց է, գոյնը՝ կարեւի է բսել պաշտու եւ ճաշակաւոր, բայց նիւթերը ուժիկ են ու մինչեւ իսկ անկապաշտ: Եթէ քիչ մը չափաւորութիւն, խնամք ու շնորհ ունենար, կարելի պիտի ըլլար գնել զինքը արդի զգայնութեան արժէքաւոր արտայայտութիւններու շարքին մէջ:

ՈՐՈՒՆԱՐԳԱՊԷՏՏԵՐԸ (CUBISTES)

Ուրիշ ուղի եւ ուրիշ միջոցներ ունի խորանարդապաշտ — արտայայտապաշտութիւնը: Ան կը սեղմէ ձեւակերպերը իրենց երկրաչափական արտայայտութեան մէջ, իրր հիմնադիր ունենալով սպանիացի Փալլո ֓իքսոսը.

ՓԻՔԱՍՍՈ

Սկսաւ տպաւորապաշտներու մերկ ձեւով ու ոճաւորման (stylisation) մէջ որոշ ճրգտումով: Երկու տարի շարունակ նկարեց ընկերաբանական նիւթեր: Յետոյ՝ ուսումնասիրելով խափշիկ գիմակաները, եղաւ խորանարդապաշտ: Իր որոնումներուն մէջ քննադատները Տիւրէրի գործերուն նմանութիւնը գտան: Սակայն չուտով փոխեց իր աշխատելակերպը: Այս անգամ ութճարիւրի մաթուր ու յստակ դիւերու ձգտումէն հմայուած՝ Փրանսայի մէջ նոր-դասականութեան դարոց մը հիմնեց, որ յետոյ, գիծի ներութեան համար կոչուեցաւ էմվլքզմ :

Փիքսոս ունեցաւ գործո՛ն հետեւորդներ ա՛մէն երկրի մէջ, մասնաւորապէս Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ մէջ: Իր խորանարդապաշտութեան միացոյններն են՝ Լէժէ, Լը Ֆոգմոնէ, Պրաֆ, Կիւ, Տըլմոն, Մէմմիը, Տրիւմ եւայլն:

ԲՈՒՍԻԱ

Արտայայտապաշտութեան ուրիշ յայտնուութիւններ են Բուսիըր:

ՔԱՆՏԻՆԱՔԻ

Գիտական ուսումներէ վերջ 30 տարեկանին Ֆոմ Եքոնէի հետ նկարչութիւն կը սորվի ու տաւոր տարի վերջ կը հաստատէ իր ոճը: Քանտինսքի յարեցաւ նորը գոյներու եւ գիծերու միջոցաւ ստացուած արտայայտիչ նկարչութեան, տեսակ մը նկարչական երաժշտութեան՝ որուն հասնելու ճիգ չխնայեց: Բայց իր նկարները կը նմանին ապագայապաշտութեան մէջ քանի ստեղծագործութիւններուն, առանց սակայն անոր Քոնստանցալ կայունութիւնն ունենալու: Գրեց գիրք մը արուեստի հոգեկանութեան վրայ, ուր կը ջանայ ամփոփել արուեստի մասին իր տեսութիւնները:

ՇԱԿԱԼԻ

Կ'ուսանի Փարիզ Սեզանի շրջանակին մէջ ու նաեւ խորանարդապաշտ Լէժէի ջով: Ոչ մէկուն կը կապուի ո՛չ միւսին: Ապագայապաշտներուն պէս արագութիւն եւ չարժում տալ կը ջանայ ու գունաւոր պիւսմակներու մէջ կը քաշէ ձեւակերպերը, ու, մեծագոյն քմահաճոյքի եւ խորհրդանշանական նպատակներու հասնելու համար կը ներկայացնէ զանոնք թափանցիկ:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանացին, բոլոր ժամանակներու մէջ ալ ունեցած է հոգեկան անյազնայի փափաք մը, երեւոյթէն աներեւոյթը տեսնելու, Փառութեան ներշնչումէն անհունութեան թափանցելու, աշխարհի գաղափարական բոլոր երեւոյթներուն մէջ ինքզինքը արտացոլացած տեսնելու քնազգը:

Գաղափարական բարձունքներու ձգտող Գերմանիան արտայայտապաշտութեան մէջ իջաւ ծայրագոյն գոհակութեան ու լքութեան: ԷՄԻԼ ԶԱՄԻՆ, վերամուսմունած՝ ՆՕԼՏԷ

Նօլտէ գերմանական արտայայտապաշտութեան գլուխն է: Փառասուն տարեկանին, երբ զեռ իր արուեստին ճամբան չէր գտած, Կոկէն կը ներշնչէ իրեն նախնականութեան ճաշակը: Կը գաղթէ դերմանական հարաւային գաղութները, ուր, համաշխարհային պատերազմին կը փակուի: Իրմէ կը մնան ճնաթիւռ-մոտեցներ,

վարանկարներն ու սրբազան պատկերները:

Նօյտէ կը նկարէր առանց առարկային չըր-
ջագիծէրը նկատի առնելու: Իրեն համար ձեւա-
կերպերը գունական բիծեր (աչիւ) են պար-
զապէս, որով իր կտաւները կը նմանին պարս-
կական գորգերու, զորով՝ ձեւակերպէ ու ծա-
ւալէ:

ԿԱՄՈՒՐՁԸ

Տրէզտէնի կամուրջին հիմնադրութեան ի յի-
շատակ, 1906ին կը կազմուի գեղադիտական
այս շարժումը, կամ աւելի ճիշդ՝ միութիւնը,
որուն զլիաւոր հիմնադիրներէն է Պրիմ Հեֆֆէլ:

ՀԵՔԲԵՆԸ

Կուսանի ճարտարադիտութիւն: Իրեն նը-
կարիչ ինքնուսոյց է: Երկար տարիներ նկար-
չական անդառնանին մէջ թափառելէ վերջ կը
նուիրուի խորանարդապաշտութեան: Կարծր եւ
անկիրանաւոր չըջագիծ մը ունի չափազանց միտ
գոյներով: մէջ: Ըրաւ նաեւ փորագրութիւն եւ
վիմագրութիւն, պահելով միշտ կարծր նկա-
րագիրը ամէն բանի մէջ:

ԼՈՒՏՎԻԿ ԳԻՐԲՆԵՐ, որուն ճարտարապե-
տական շարադրութիւններուն մէջ արդէ կեան-
քին ներշնչում կը ցոյց:

ՄԱՔՍ ՓԷՇՇԹԱՅՆ, նուիրուեցաւ առաւե-
լապէս զարգարանկարային սեռին: Կոկէնի եւ
Նօյտէի ազդեցութեան տակ ճամբորդեց վա-
րենիներու կղզիները ու հոն զգաց եւ արտադրեց
սեւերու արուեստէն շահեկան նմուշներ:

«Կամուրջի արտադրապաշտութեան կը
միանան նաեւ Միլլիէր եւ Նօյտէ, Բիլլի, Քարլ
Շմիտ եւ Բօթլով որ նկարեց նաեւ սրբազան
սեռը բիւզանդական ձգտումով:

ՎԵՐԻՆ ԳԵՐՄԱՆԱՅԻՆԵՐՈՒՆ ԽՈՒՄԲԸ

ՔԱՐԼ ԿԱՄԱՐՍ

Կը կազմուի էլ Կրէֆոյ, Մանէր եւ Սի-
գմի դպրոցներուն տպագրութեան տակ: Միշտ
կրօնական ձգտում մը ունեցաւ ու շարադրեց
շատ մը սրբազան նկարներ ուր գոյնն է որ կը
տիրապետէ, շարժման մէջ գոյն մը՝ որ կը պըր-
կէ ձեւակերպն ու հեռանկարը:

Իր կերպ՝ Կարստ - Ֆելսեր, ամուսնուն
գեղադիտական շարժման կը հետեւի ու կո-

դառնայ նկատելի վարանկարչուհի մը:

Գերմանական, կրօնական արտադրապաշ-
տութեան միւս նկարիչներն են՝ Էլքնա, ձիօթ-
քայլի արուեստէն կը ներշնչուի: Էպիքարտ,
պարզաբանող մը եւ միեւնոյն տառն գոյնի վար-
պետ մը (ինչպէս Քոֆոլա), կոտրած եւ ան-
կանոն ձեւակերպերու մէջ:

ՀՈՒՆՏԱ

Բաց ի Ֆան Կոկէն, որ կը նկատուի մին
եւրոպական արտադրապաշտութեան գլուխ-
ներէն, Հոլանտա ունի ժամանակակից ար -
ուեստի բաւական ծաղկած երկու դպրոցներ:

Ա. Լաւէի դպրոցը, որ հաւատարիմ մնաց
տպագրապաշտներու յայտագրին: Այս դպրո-
ցին կը պատկանին Մարիս եւ Ֆլորիս Ֆեպըր
որ նուիրուեցաւ ձեւթիւն-մօթի մեռին:

Բ. Ամսթերտամի դպրոցը, որ բաւական
ուժեղ է իր արտադրապաշտական նկարա-
գիրով: Ասոր կը պատկանին զանազան զաղա-
փարի եւ խառնուածքի նկարիչներ:

ԵՆԼ ԹՈՒՐԸՓ

Պորճուաւոր այլաբանութիւններ կը նկա-
րէ, ճարտարապետական շաղագրութիւններ
կ'ընէ ու պրոնզի վրայ կը փորագրէ: Կաթոլի-
կութեան գիրկը կը նետուի քառասունըհինգ
տարեկանին, եւ այնուհետեւ կ'արտադրէ սըր-
բազան նկարներ միշտ գծային ու ճարտարա-
պետական կարծրութեամբ:

ՅԱԼՆ ՔԷՕՆԻԷԼՄՊՈՒՐԿ

Պորճուաւոր փիլիսոփայ մը եւ հեղինա-
կը՝ Գեղարդիտական զաղափարներ գիրքին,
ուր կ'ամփոփէ իր արուեստին յայտագիրը:
«Կեանքը ներդաշնակութիւնն է նիւթին ու հո-
գիին, արուեստը պէտք է արտադրուի գոյն
կ'ընէ: Բաւական ճարտարութեամբ կրցաւ
թանձրացնել իր պաշտպանած զաղափարները
մինչեւ որոշ չըջան մը, յետոյ շեղեցաւ, երբ
սկսաւ, հոգեկան նպատակներու համար ապա-
գայապաշտութեան տեսութիւնները օգտագոր-
ծել սրբազան նկարներու մէջ, գործածելով
գոյնի իրեն խորհրդանշի:

(Շարաւաղակի)

ԶԱՐԵՀ ՄՈՒԹԱՅԵԱՆ